

فصلنامه علمی پژوهشی
دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت
دوره ۱۲ / شماره ۴ (پیاپی ۴۸) / زمستان ۱۴۰۲
صفحه ۱۶۱ تا ۱۷۶

خوش بینی طبیعی و انگیزشی مدیران و تاثیر آن بر کیفیت گزارشگری مالی

ابوطالب مهرفر

دانشجوی دکتری تخصصی حسابداری، گروه حسابداری، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران
mehrfar58@yahoo.com

حسین کاظمی

استادیار، گروه حسابداری، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران
kazemiho@yahoo.com

فرزین رضایی

دانشیار، گروه حسابداری، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران
nrezaei@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۹/۲۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۲/۱۹

چکیده

دیدگاه های خوش بینانه افراد نسبت به توانایی های خود یکی از مهم ترین دلایل خطاهایی است که بین تصور و عملکرد واقعی آن ها اتفاق می افتد دیدگاه هایی که موجب تغییر عملکردی مستقل و تأثیری متفاوت بر عملکرد واقعی شده است. هدف پژوهش حاضر، تحلیل رابطه ی خوش بینی مدیریت با کیفیت گزارشگری مالی می باشد. پژوهش حاضر از لحاظ هدف، کاربردی است و در آن از طرح شبه تجربی و رویکرد پس رویدادی استفاده شده است. داده ها و اطلاعات مالی، از صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۶ استخراج شده که بعد از اعمال محدودیت های آماری تعداد ۱۷۱ شرکت جهت آزمون فرضیه ها انتخاب و از روش تحلیل ساختار استفاده شده است.

یافته های این پژوهش نشان می دهد که خوش بینی مدیریت تأثیر معنادار و معکوس بر کیفیت گزارشگری مالی دارد. همچنین ویژگی های شخصیتی مدیران با شیوه های گزارشگری مالی رابطه معناداری دارد به عبارتی، با افزایش خوش بینی مدیریت، کیفیت گزارشگری کاهش می یابد.

واژه های کلیدی: خوش بینی مدیریت، کیفیت گزارشگری مالی، بیش اعتمادی مدیران.

۱- مقدمه

در الگوی اقتصاد مالی سنتی، فرض می شود تصمیم گیرندگان رفتار عقلایی دارند و همواره به دنبال حداکثر شدن مطلوبیت خود هستند، اما پژوهشگران تجربی بر این باورند گاهی اوقات برای یافتن پاسخ معماهای مالی، باید این احتمال پذیرفته شود که ممکن است تصمیم گیرندگان به طور عقلایی رفتار نکنند. به بیانی دیگر، ویژگی های شخصیتی مدیران نیز جزء عوامل مهم در تصمیم گیری ها به حساب می آید، یکی از این ویژگی های شخصیتی، خوشبینی مدیریتی می باشد، که یکی از مهم ترین مفاهیم مالی مدرن است که هم در تئوری های مالی و هم روانشناسی جایگاه ویژه ای دارد (موسوی شیری و همکاران، ۱۳۹۹).

در سال های اخیر، مطالعات بی شماری در خصوص رفتارهای مالی صورت گرفته است که تصدیق می کنند مدیران همیشه رفتار منطقی ندارند و ممکن است نسبت به تصمیمات غیر منطقی که تأثیر بسزایی در فعالیت های مالی و سیاست های شرکت ها دارند، مانند رویه های حسابداری، خوش بین باشند. خوش بینی مدیران با شرکت هایی که از ارزش شرکت کم می کنند در هنگام تصمیم گیری اشتباه در مورد نحوه سرمایه گذاری، بودجه یا استفاده نادرست از روش های حسابداری پرهزینه ادغام می شوند. خوش بینی باعث می شود افراد دانش و مهارت های خود را بیش از حد و پیش بینی خود را از احتمال پدیده بیش از حد افراطی یا بیش از حد پرتحرک، ارزیابی کنند. در ادبیات امور مالی رفتاری، گرایش خوش بینانه مدیران از مهم ترین ویژگی های شخصیت مدیران است که بر ریسک پذیری تأثیر می گذارد (دوئلمن^۱ و همکاران، ۲۰۱۵: ۱۵۰).

مدیران شرکت هم از طریق گزارش های مالی اجباری و هم افشای داوطلبانه، اطلاعات را به سرمایه گذاران فعلی، بالقوه و اعتباردهندگان شرکت منتقل می کنند. مقدار قابل توجهی از اطلاعات در این گزارش ها بر اساس برآوردهای مربوط به آینده است. به عنوان نمونه، حساب های دریافتی بر اساس مطالبات مشکوک الوصول ارائه ارزش منصفانه بر اساس جریان های نقدی و پیش بینی سود بر اساس تخمین های آتی فروش و هزینه ها ارائه می گردد. ادبیات پژوهش نشان می دهد که اغلب مدیران شرکت ها، این برآوردهای آینده را به شیوه ای خوش بینانه گزارش می کنند. این موضوع بدین مفهوم است که، برآوردهای مدیریت، اغلب مبتنی بر رویکردی خوش بینانه می باشد که منجر به ایجاد سنجه هایی می شود که ارزش شرکت را بیش از واقع ارائه می کنند (بیر^۲ و همکاران، ۲۰۱۰).

در اغلب موارد، مشوق های مالی (انگیزشی)، منجر به گزارش های خوش بینانه می شوند، به طوری که گزارش های خوش بینانه به مدیران این را اجازه می دهد تا ثروت و مطلوبیت مالی خود را به حداکثر برسانند. در این راستا، کاپس^۳ و همکاران (۲۰۱۶) بیان می کنند، اگرچه، انگیزه های مالی در توضیح خوش بینی موجود مدیریت در ارتباط با برآوردهای مدیریتی نقش مهمی دارد و همچنین دیدگاه اقتصادی این موضوع را تصدیق می کند، اما ما اعتقاد داریم که خوش بینی موجود در برآوردهای مدیریتی، ناشی از حالت ذهنی و خوش بینی طبیعی مدیر نیز می باشد. بدین ترتیب، اگرچه مشوق های مالی می تواند موجب خوش بینی مدیریت گردد، اما همچنین ممکن است مدیران به طور طبیعی خوش بین باشند که این موضوع به دلیل وجود ذاتی آنها می باشد. در نهایت این پژوهش سعی دارد به تحلیل رابطه ی خوش بینی طبیعی و انگیزشی مدیریت با کیفیت گزارشگری مالی بپردازد.

۲- مبانی نظری

گاهی اوقات برای یافتن پاسخی برای معماهای مالی - تجربی، ضروری است؛ این احتمال را بپذیریم که برخی از عامل ها در اقتصاد گاهی به طور کامل، عقلایی رفتار نمی کنند که این، موضوع مالیه رفتاری است. این رویکرد از علم روانشناسی برای درک رفتارهای سرمایه گذاران و بازار استفاده می کند و جنبه های روانشناسی رفتار افراد در بازارهای مالی را بررسی می نماید. تاکنون عوامل رفتاری مختلفی در تصمیم گیری های مالی مطرح شده است. یکی از مهم ترین این عوامل، اختلالات رفتاری تصمیم خوش بینی است (چاوشی و همکاران، ۱۳۹۴).

خوش بینی مدیران یک ویژگی شخصیتی است که می تواند به صورت رفتاری نادرست و داشتن اعتقادات مثبت در رابطه با هر یک از جنبه های یک پیشامد در شرایط عدم اطمینان تعریف شود. مدیران خوش بین، نسبت به تصمیمات خود و نتایج آن، علی الخصوص در زمینه تصمیمات سرمایه گذاری بسیار خوشبین هستند. مدیران خوش بین دقت اطلاعات خود و به تبع آن سودها و جریان های نقدی آتی واحد تجاری خود را بیش از حد تخمین می زنند و ممکن است اقدام به سرمایه گذاری در طرح هایی نمایند که فاقد جریان نقدی مورد نیاز برای کسب بازده مورد انتظار سهامداران باشد (حساس یگانه وحسنی القار، ۱۳۹۸).

خوش بینی یکی از مهم ترین ویژگی های شخصیتی مدیران است که بر کارایی سرمایه گذاری تأثیر دارد، مدیران خوش بین بازده های آینده ناشی از پروژه های سرمایه گذاری شرکت را بیش برآورد می کنند. لذا ممکن است بر اثر انتخاب

پروژه ای نامناسب و ناکارا، منابع موجود را در زمینه اشتباه مصرف کنند و آن را هدر دهند که در این صورت شرکت به سمت سرمایه گذاری بیش از حد (سرمایه گذاری در پروژه هایی با ارزش فعلی خالص منفی) یا سرمایه گذاری کمتر از حد سوق داده می شود (بر اثر از دست دادن منابع به دلیل سرمایه گذاری در پروژه های نامناسب و ناکارا و از دست دادن فرصت سرمایه گذاری در پروژه های مناسب با ارزش فعلی خالص مثبت) (چن و لین^۴، ۲۰۱۲).

خوش بینی مدیریت، نوعی از تشخیص پیش از وقوع است که جایگاه گزارش مالی نادرست را توجیه می کند که می تواند به ارائه مجدد ختم شود. علاوه بر این ادعا شده است که چون مدیریت ممکن است از تعصب خودآگاه نباشد، در ذهن خود به صورت ناخواسته صورت های مالی را بیش از حد خوش بینانه، غلط و غیرواقعی ارائه دهد (پرسلی و ابوت^۵، ۲۰۱۳)، می توان گفت خوش بینی مدیریت برای شرکت هایی که دارای عملکرد ضعیف بوده اند و شرکت هایی که دارای سطوح بالای مالکیت داخلی و مدیریتی و شرکت های کوچک تر، بیشتر اتفاق می افتد. همچنین خوش بینی در پیش بینی های مدیران از سالی به سال دیگر تکرار می شود و نیروهای بازار، نقشی در نظم بخشیدن به صحت پیش بینی ها ندارند (موسوی شیری و همکاران، ۱۳۹۹).

کیفیت گزارشگری مالی به محدوده ای اشاره دارد که در آن گزارش های مالی شرکت، وضعیت اقتصادی و عملکرد آن را در طی یک دوره زمانی اندازه گیری و به صورت صادقانه ارائه می کند. گرچه در ادبیات مربوط به کیفیت گزارشگری مالی با تاکید بر اصول حاکم بر گزارشگری مالی بطور ضمنی بر کیفیت صورت های مالی متمرکز شده است، اما بحث جامع در خصوص کیفیت گزارشگری مالی باید فراتر از کیفیت صورت های مالی باشد زیرا شرکت ها اطلاعات مالی خود را می توانند با استفاده از روش های دیگر نیز منتشر نمایند. از سوی دیگر گزارشگری مالی فقط یک محصول نهایی نیست بلکه فرایندی متشکل از چندین جزء می باشد که کیفیت گزارشگری مالی در نهایت بستگی به کیفیت هر بخش از فرایند گزارشگری مالی دارد (حاجی ها و هدایتی، ۱۳۹۵).

یکی از عواملی که می تواند بر کارایی گزارشگری مالی بیافزاید سیستم گزارشگری مالی است. کیفیت بالای گزارشگری مالی از طریق کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، امکان گزینش نادرست و خطر اخلاقی را کاهش داده، بر اثر افزایش توانایی سهامداران و وام دهندگان در کنترل و تحت نظر گرفتن فعالیت مدیران منجر به کاهش هزینه های پایش مدیریت و در نتیجه اجبار مدیران در انتخاب پروژه های مناسب و کارا در نهایت منجر

به کاهش ریسک و هزینه های تأمین مالی شرکت می گردد (حساس یگانه وحسنی الفار، ۱۳۹۸). از سوی دیگر، مطالعات نشان می دهد که گزارشگری مالی با کیفیت بهتر، انتخاب زیان بار و خطر اخلاقی را کاهش می دهد و به سرمایه گذاری کارآمدتری نیز منتهی می شود، در همین رابطه، وانگ^۶ (۲۰۰۶) دریافت که شرکت های با کیفیت گزارشگری مالی پایین، بیشتر در مخارج تحقیق و توسعه سرمایه گذاری می کنند و درگیر ادغام و تحصیل نامناسب می شوند. گزارشگری مالی با کیفیت تر حساسیت های جریان های نقدی سرمایه گذاری و همچنین انحراف از سطح سرمایه گذاری مورد انتظار را کاهش می دهد (بیدل و هیلاری^۷، ۲۰۰۶).

کیفیت گزارشگری مالی منجر به شناسایی و اعلام اخبار بد به سهامداران شده و مانع از تداوم اعتماد به نفس بیش از اندازه مدیران و خوش بینی آنها شده و امکان ارائه راه حل و کاهش هزینه را فراهم می آورد (مهرفر و همکاران، ۱۳۹۹).

رویکرد عقلایی سرمایه گذاری منجر به اجتناب مدیران از سرمایه گذاری در پروژه های سودآور ریسکی شده و با علامت دهی انحرافات از انتظارات سرمایه گذاران، منجر به واکنش های اصلاحی توسط سهامداران می شود اما، خوش بینی بیش از اندازه به علت انحراف از واقعیت، منجر به تضعیف این اثرات می گردد. اثرات مشترک خوش بینی مدیران (تشویق به بررسی و اکتشاف) و کیفیت اطلاعات در حسابداری در محیط های دارای عدم اطمینان معنادار تر است چرا که در این شرایط تصمیمات باید به سرعت اتخاذ شده و توان شناسایی مسائل و مشکلات به شیوه ای زمانمند، نقش با اهمیتی را ایفا می کند. زمانی که سهامداران واحد تجاری نسبت به اخبار بد میان دوره ای آگاهی یابند، امکان به تأخیر انداختن واکنش و پنهان سازی عواقب ناشی از عدم کارایی مدیریت، غیرممکن خواهد شد (رشیدی باغی، ۱۳۹۸). کاسیس^۸ و همکاران (۲۰۰۷) نشان دادند که با محدود شدن زمان مورد نیاز برای واکنش و اصلاح، ارزش اقدامات اصلاحی افزایش می یابد. به عبارتی، با افزایش شفافیت و کیفیت اطلاعاتی احتمال شناسایی خطاها و انحرافات ناشی از رویکرد خوشبینانه مدیران افزایش یافته، و با اطلاع رسانی انحرافات، سهامداران را در پاسخگویی به انحرافات پویاتر ساخته و امکان کنترل رفتارهای مدیران افزایش می یابد.

پیشینه تحقیق

حسینی و خوئینی (۱۳۹۹) به بررسی مبانی نظری خوش بینی مدیران و اندازه گیری آن پرداختند. خوش بینی مدیران یک ویژگی شخصیتی است که به عنوان داشتن باور مثبت در رابطه

شرکت های دارای محدودیت مالی بیشتر از شرکت های بدون محدودیت مالی است.

جی مایکل گوی وهمکارانش^۹(۲۰۲۰) به بررسی خوش بینی مدیریتی و عملکرد بازار: شواهدی از چین، شرکت های پذیرفته شده چینی در دوره ۲۰۰۶-۲۰۱۲ پرداختند. تجزیه و تحلیل چند متغیره تحقیق نشان می دهد که خوش بینی مدیریتی، نقش کمتری در توضیح حرکت قیمت سهام دارد. علاوه، دریافتند که اندازه شرکت عامل مهمی برای ارتباط بین اعتماد به نفس و واکنش بازار به معاملات ادغام است.

طیبوی وهمکاران^{۱۰}(۲۰۲۰) در تحقیقی با نام "سرمایه گذاری تحقیق و توسعه و عملکرد آتی شرکت: نقش اعتماد به نفس کاذب مدیران و مالکیت دولتی" را بررسی کردند. نتایج تحقیق نشان می دهد که بیش اعتمادی مدیران و مالکیت دولتی با سرمایه گذاری تحقیق و توسعه رابطه مثبت دارد.

بری استولز و دیگران^{۱۱}(۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان «بیش اطمینانی مدیران و مدیریت سود» پرداخته اند. شواهد قوی وجود دارد که نشان می دهد بیش اطمینانی مدیران اجرایی به طور قابل توجه ای با ذخایر نسبتاً کم هزینه ها ارتباط دارد و به درآمدهای گزارش شده نسبتاً بالا منجر می شود. این یافته با پیش بینی های نظری مطابقت دارد که نشان می دهد مدیران با اطمینان بیش از حد، بازده پروژه های سرمایه گذاری خود را بیش از حد ارزیابی کرده و زیان ها را دست کم گرفته اند.

کاپس و همکاران (۲۰۱۶) با بررسی ارتباط ادبیات حسابداری با مفهوم خوش بینی ذاتی و ارائه این بینش در گزارشگری مالی به این نتیجه دست یافتند که خوش بینی ذاتی افراد به احتمال زیاد بر گزارشگری مالی تاثیرگذار است و از سوی دیگر نشان دادند که در حسابداری، خوش بینی افراد اغلب از طریق دو عامل بیش اعتمادی و دلایل انگیزشی ایجاد می شود. هیتون^{۱۲} (۲۰۱۶) تلاش کرد تا مدلی برای بررسی فرآیند تصمیم گیری مدیران با خوش بینی بالا، بدون در نظر گرفتن هزینه های نمایندگی و عدم تقارن اطلاعاتی ارائه نماید. یافته های پژوهش وی نشان می دهد که مدیران با خوش بینی بیش از حد، تحت این باور که بازار، ارزش پروژه های شرکت را کمتر از واقع تخمین می زند و هزینه های تأمین مالی خارجی بسیار بالا خواهد بود، حساسیت سرمایه گذاری خود را نسبت به جریان های نقدی آزاد، افزایش خواهند داد. همچنین مدیران خوشبین، اغلب جریان های نقدی را بیشتر از واقع پیش بینی می کنند. در نتیجه فرصتهای سرمایه گذاری شرکت نیز بیش از واقع ارزش گذاری خواهد شد.

با هر یک از جنبه های یک پیشامد در شرایط عدم اطمینان تعریف می گردد. براساس پژوهش های انجام شده در این حوزه، خوش بینی مدیران را می توان ناشی از دو عامل انگیزه های اقتصادی و واکنش ذهنی افراد دانست که در ادبیات حسابداری به هر دو پرداخته شده است. در پژوهش حاضر مفهوم خوش بینی مدیران، عوامل زیربنایی آن و شاخص های تعریف شده در ادبیات حسابداری، مالی و روانشناسی جهت اندازه گیری آن بحث و تلاش شده است تا با بیان مفاهیم مرتبط با هر دو نوع خوش بینی، خوش بینی در گزارشگری مالی، ارتباط خوش بینی، فرا اعتمادی و استدلال انگیزشی بینشی جدید در ارتباط با مفهوم خوش بینی مدیران فراهم گردد.

آزاد و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی به ویژگی های رفتاری مدیران (خوش بینی) و نقدشوندگی سهام پرداختند. نتایج بیانگر آن بود که ویژگی های رفتاری شامل خوش بینی، توانایی و دوره تصدی مدیریت اثر معناداری بر نقدشوندگی سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس تهران نداشته است.

کاشانی پور و همکاران (۱۳۹۸) بررسی پیامدهای اقتصادی بیش اعتمادی مدیران (خوش بینی) در شرکت های بورسی انجام و نشان دادند که در سطح کل شرکت ها، مخارج سرمایه ای به عنوان معیار بیش اعتمادی مدیران بر مدیریت سود، و بر افزایش هزینه های حسابرسی متعاقب کاهش کیفیت گزارشگری مالی، تأثیر مثبت و معنی دار، و همچنین بر کاهش (افت) نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری متعاقب کاهش کیفیت گزارشگری مالی، تأثیر منفی و معنی دار دارد.

حساس یگانه وحسنی القار (۱۳۹۸) به بررسی تأثیر کیفیت گزارشگری مالی بر رابطه بین بیش اطمینانی مدیریت (خوش بینی مدیریت) و کارایی سرمایه گذاری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار پرداختند. نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول پژوهش نشان می دهد بیش اطمینانی مدیریت منجر به کاهش کارایی سرمایه گذاری می گردد. همچنین، نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش نشان می دهد کیفیت گزارشگری مالی رابطه بین بیش اطمینانی مدیریت و کارایی سرمایه گذاری را تضعیف می کند.

صالحی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی تأثیر خوش بینی مدیریتی بر حساسیت سرمایه گذاری به جریان نقدی پرداختند. نتایج پژوهش آنان ارتباط مثبت و معنادار میان خوش بینی مدیریتی و حساسیت سرمایه گذاری را در میان کل نمونه، و همچنین در میان شرکت های طبقه بندی شده تحت عنوان دارای محدودیت مالی و بدون محدودیت مالی را نشان می دهد. همچنین نتایج حاکی از آن است که حساسیت سرمایه گذاری به جریان نقدی در نتیجه ی خوش بینی مدیریتی در

جدول شماره (۱): روند انتخاب نمونه

۵۰۵	تعداد کل شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس در پایان سال ۹۶
معیارها:	
(۱۷۶)	شرکت‌هایی که در بازه ۹۰ تا ۹۶ فعال نبوده‌اند.
(۴۶)	شرکت‌هایی که بعد از دوره زمانی مدنظر در بورس پذیرفته شده‌اند.
(۵۳)	شرکت‌هایی که جز شرکت‌های هلدینگ، واسطه‌گری مالی و سرمایه‌گذاری و بانک بوده‌اند
(۵۴)	شرکت‌هایی که تغییر دوره مالی داشته و یا ۲۹ اسفندماه پایان دوره مالی آن‌ها نبوده است.
(۵)	تعداد شرکت‌هایی که در قلمرو زمانی تحقیق اطلاعات مورد آن‌ها در دسترس نمی‌باشد
۱۷۱	تعداد شرکت‌های نمونه

۳-۲- فرضیه و مدل پژوهش

در راستای پاسخ به سؤالات پژوهش، فرضیه زیر طراحی و مورد آزمون قرار می‌گیرد.

(۱) خوش‌بینی مدیریت بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر دارد.

(۲) معیارهای خوش‌بینی مدیریت کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می‌کند.

۳-۳- متغیرهای پژوهش

با توجه به مبانی نظری و اهداف پژوهش متغیرهای به شرح جدول شماره (۲) تدوین شده است:

جدول شماره (۲) متغیرهای پژوهش

متغیر مستقل	تعریف عملیاتی
خوش‌بینی مدیریت	۱- روش مخارج سرمایه‌ای‌های بن دیوید ^{۱۳} و همکاران (۲۰۱۰)
	۲- روش مبتنی بر سرمایه‌گذاری شراند و زچمن ^{۱۴} (۲۰۱۱)
	۳- روش مبتنی بر تعداد روزهای افزایش و کاهش قیمت سهام مالمندیر و تیت ^{۱۵} (۲۰۱۱)
	۴- روش مبتنی بر درصد افزایش قیمت سهام مالمندیر و تیت (۲۰۱۱)
	۵- روش مبتنی بر سرمایه‌گذاری مازاد پژوهش اسپراند و رخنن (۲۰۱۱)
متغیر وابسته	
کیفیت گزارشگری مالی	روش ۱: کیفیت گزارشگری مالی (کو و همکاران ^{۱۶})

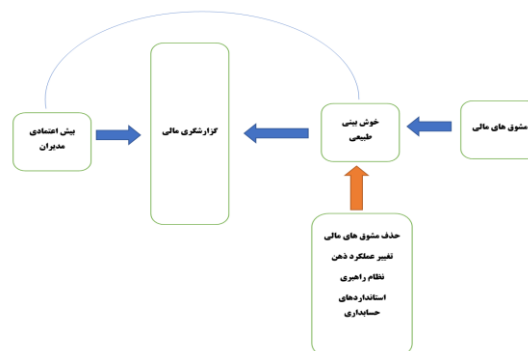
با توجه به بیان اهداف تحقیق، مبانی نظری و ادبیات پژوهش؛ فرضیه‌های زیر تبیین شده است:

(۱) خوش‌بینی مدیریت بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر دارد.

(۲) معیارهای خوش‌بینی مدیریت کیفیت گزارشگری مالی را تعدیل می‌کند.

۳- روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر طبقه‌بندی بر مبنای هدف، از نوع پژوهش‌های کاربردی است. هدف پژوهش کاربردی، توسعه دانش کاربردی در یک زمینه‌ی خاص است. در این تحقیق ابتدا با استفاده از روش کوکران و مک نمار اقدام به تحلیل روش‌های خوش‌بینی مدیریت شده است و سپس جهت تحلیل روش‌های کیفیت گزارشگری مالی و تفاوت بین آن‌ها از آزمون آنالیز واریانس بین آزمودنی‌های آمیخته و بن فرونی استفاده شده است.

۳-۱- جامعه و نمونه آماری تحقیق

در این پژوهش شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران که چهار معیار زیر را دارا باشند به عنوان نمونه آماری انتخاب شده‌اند: الف) از سال ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۶ در بورس فعال باشند. ب) جزء شرکت‌های هلدینگ، واسطه‌گری مالی و سرمایه‌گذاری و بانک‌ها نباشند. ج) پایان دوره مالی آن‌ها ۲۹ اسفند باشد و تغییر دوره مالی نداشته باشد. د) اطلاعات مالی آن‌ها در دسترس باشد. بعد از مدنظر قرار دادن کلیه معیارهای بالا، تعداد ۱۷۱ شرکت به عنوان نمونه آماری انتخاب شده‌اند. از این رو مشاهدات تحقیق طی بازه زمانی ۱۳۹۰ لغایت ۱۳۹۶ به ۱۱۹۷ سال - شرکت می‌رسد. روند انتخاب نمونه در جدول زیر ارائه شده است.

محسوب می‌شود که اگر مثبت باشد برابر ۱ و در غیر این صورت برابر صفر است.

$$\text{Newinvt}_{it} = b_0 + b_1 \text{Grow}_{it} + b_2 \text{Lev}_{it} + b_3 \text{Cash}_{it} + b_4 \text{Age}_{it} + b_5 \text{Size}_{it} + b_6 \text{Return}_{it} + b_7 \text{Squnewinvt}_{it} + e_{it}$$

که در آن:

Newinvt : سرمایه گذاری مازاد یک شرکت در سال، که با استفاده از معادله زیر محاسبه می‌گردد:

استهلاک انباشته - فروش دارایی ثابت مشهود - خرید یا تحصیل دارایی ثابت مشهود + مخارج سرمایه‌ای = سرمایه‌گذاری مازاد

Grow : رشد شرکت است که از تفاوت مبلغ درآمد حاصل از فروش و خدمات سال جاری و سال قبل به دست می‌آید.

Lev : اهرم مالی است که میزان بدهی مورد استفاده برای تأمین مالی دارایی را نشان می‌دهد. اهرم مالی عبارت است از مجموع کل بدهی‌ها به کل دارایی‌ها. کل بدهی و کل دارایی‌ها در ترازنامه منعکس می‌شوند.

Cash : وجه نقد نگهداری شده توسط شرکت که از طریق لگاریتم طبیعی مجموع وجوه نقد و سرمایه‌گذاری‌های جاری محاسبه می‌گردد.

Age : عمر شرکت است که از تفاوت سال جاری و سال پذیرش شرکت در بورس اوراق بهادار به دست می‌آید.

Size : لگاریتم طبیعی جمع ارزش دفتری دارایی‌ها.

Return : بازده سهام شرکت که بر اساس تغییرات قیمت اول دوره و آخر دوره سهام و سایر عواید ناشی از خرید سهام مانند مزایای ناشی از حق تقدم، سهام جایزه و سود نقدی سهام محاسبه شده است.

Squnewinvt : مبلغ مخارج سرمایه‌ای شرکت در سال جاری.

اندازه گیری کیفیت گزارشگری مالی

کیفیت گزارشگری مالی روش ۱: (کو و همکاران، ۲۰۱۷)

به پیروی از کو و همکاران (۲۰۱۷) به منظور اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی از رابطه (۱) استفاده شد:

رابطه (۱)

$$\Delta WCA_{jt} = \alpha_{+0} + \alpha_1 CFO_{jt-1} + \alpha_2 CFO_{jt} + \alpha_3 CFO_{jt+1} + \alpha_4 \Delta REV_{jt} + \alpha_5 \Delta PPE_{jt} + \varepsilon_{jt}$$

که در این رابطه:

ΔWCA_{jt} = نسبت تغییر در اقلام تعهدی سرمایه در گردش بر

میانگین دارایی‌ها.

CFO = نسبت جریان نقدی عملیاتی بر میانگین دارایی‌ها،

روش ۲: کیفیت گزارشگری مالی (کوتاری و همکاران ^{۱۷})
روش ۳: کیفیت گزارشگری مالی (کازنیک ^{۱۸})
روش ۴: کیفیت گزارشگری مالی (مک نیکولز و استوبن ^{۱۹})
روش ۵: کیفیت گزارشگری (مدل جونز ^{۲۰})

اندازه گیری خوش بینی مدیریت

روش ۱: اولین شاخص به این ترتیب است که اگر نسبت مخارج سرمایه‌ای در یک دوره معین به کل دارایی‌های ابتدای دوره، بیشتر از عدد میانه خود برای صنعت مربوطه در آن سال باشد (این مورد نشان دهنده خوش بینی مدیریت است)، برابر با ۱ و در غیر این صورت معادل صفر قرار می‌گیرد. این معیار مبتنی بر یافته‌های بن دیوید و همکاران (۲۰۱۰) و مالمندیر و تیت (۲۰۰۵) است.

روش ۲: دومین شاخص نیز بر اساس پژوهش‌های قبلی (شراند و زچمن، ۲۰۱۱) است. بدین منظور ابتدا الگوی رگرسیونی زیر به صورت مقطعی برآورد می‌شود و سپس برای هر سال، باقیمانده محاسبه خواهد شد. چنانچه باقیمانده‌ی مدل زیر برای شرکتی بزرگ‌تر از صفر باشد، بدین معناست که در آن شرکت خوش‌بینی مدیریت وجود دارد.

$$\text{Asset.Grj,t} = b_0 + b_1 \text{Sale.Grj,t} + e_{j,t}$$

که در آن:

Asset.Grj,t : رشد دارایی‌ها در سال t

Sale.Grj,t : رشد فروش در سال t

روش ۳ طبق این روش، که با استفاده از پژوهش مالمندیر و تیت (۲۰۱۱) انجام پذیرفته است؛ اگر تعداد روزهای افزایش قیمت سهام از تعداد روزهای کاهش قیمت سهام در طول سال مالی بیشتر باشد، فرض بر خوش بینی مدیریت است و برای آن عدد یک در نظر گرفته می‌شود. در غیر این صورت، به متغیر مقدار صفر داده می‌شود.

روش ۴: مطابق این روش، با استفاده از شاخص‌های به کار گرفته شده در پژوهش مالمندیر و تیت (۲۰۱۱) و کمپل و گالمیر (۲۰۱۱) اگر درصد افزایش در قیمت سهام بیشتر از درصد کاهش در قیمت سهام باشد، فرض بر این است که خوش بینی مدیریت بیشتر است و به آن عدد یک اختصاص می‌یابد، در غیر این صورت مقدار صفر برای آن لحاظ می‌شود.

روش ۵: مطابق با این روش بر اساس پژوهش اسپراند و رخن (۲۰۱۱) مقدار سرمایه‌گذاری مازاد در دارایی‌ها از باقیمانده رگرسیون رشد فروش به صورت سال - صنعت محاسبه می‌شود. خطای باقیمانده به‌عنوان معیار خوش‌بینی مدیریت

$ROA_{i,t}$ = بازده دارایی‌ها برای شرکت i در سال t تقسیم بر دارایی‌های ابتدای سال.

در این پژوهش، قدر مطلق ارزش‌های ارقام تعهدی اختیاری در منفی یک ضرب می‌گردد؛ بنابراین، ارزش‌های بالاتر بیانگر کیفیت گزارشگری مالی بالاتر می‌باشد.

کیفیت گزارشگری مالی روش ۳ (کازنیک، ۱۹۹۹)

این مدل با افزودن تغییر خاص وجه نقد عملیاتی، مدل جونز را تعدیل می‌کند و به صورت رابطه (۵) محاسبه می‌شود.

رابطه (۵)

$$TAC/TA_{i,t} = \beta_1(1/TA)_{i,t} + \beta_2(\Delta REV - \Delta REC)_{i,t}/TA_{i,t} + \beta_3(PPE/TA)_{i,t} + \beta_4(\Delta CFO/TA)_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

که در آن:

$TAC_{i,t}$: مجموع ارقام تعهدی

$TA_{i,t}$ = دارایی‌های ابتدای دوره شرکت i در سال t ,

$\Delta REV_{i,t}$ = تغییر در درآمد فروش شرکت i در سال t ,

$\Delta REC_{i,t}$ = تغییر در حساب‌های دریافتی شرکت i در سال t ,

$PPE_{i,t}$ = اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات شرکت i در سال t ,

$\Delta CFO_{i,t}$ = تغییر در جریان نقد عملیاتی شرکت i در سال t

کیفیت گزارشگری مالی نیز برابر قدر مطلق خطا ضرب در منفی یک است و بنابراین، مقدار بالاتر نشانگر کیفیت گزارشگری بیشتر است.

کیفیت گزارشگری مالی روش ۴ (مک نیکولز و استوبن، ۲۰۰۸)

این مدل با استفاده از رابطه زیر بدست می‌آید.

رابطه (۶)

$$\Delta AR_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \Delta Sales_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

ΔAR = تغییر در حساب‌های دریافتی

$\Delta Sales$ = تغییر سالانه در درآمد فروش.

تمامی این متغیرها بر میانگین کل دارایی‌ها تقسیم می‌شوند. باقیمانده و یا به عبارتی پسماند این معادله، نشانگر تغییر در حساب‌های دریافتی است که توسط تغییر در فروش، قابل توضیح نمی‌باشد.

بنابراین متغیر نخست، قدر مطلق این مقدار در منفی یک، می‌باشد به عبارتی برای کیفیت گزارشگری مالی، ارزش خالص

ΔREV = نسبت تغییر در درآمد شرکت بر میانگین دارایی‌ها و

PPE = نسبت دارایی ثابت مشهود بر میانگین دارایی‌ها است.

رابطه (۲)

$$\Delta Wac_{i,t} = \Delta CA_{i,t} - \Delta C_{i,t} - \Delta CL_{i,t} + \Delta STD_{i,t}$$

که در این رابطه:

ΔC_i = نسبت تغییر در وجه نقد بر میانگین دارایی‌ها،

$\Delta CL_{i,t}$ = نسبت تغییر در بدهی‌های جاری بر میانگین دارایی‌ها

و

$\Delta STD_{i,t}$ = نسبت تغییر در تسهیلات مالی دریافتی کوتاه مدت

بر میانگین دارایی‌ها است.

در رابطه بالایی توان با ضرب نمودن مقادیر خطاها در منفی یک،

از آن به‌عنوان شاخصی برای محاسبه کیفیت گزارشگری مالی

استفاده نمود. (دیچو و دیچاو^۵، ۲۰۰۲).

کیفیت گزارشگری مالی روش ۲ (کوتاری و همکاران، ۲۰۰۵)

(۲۰۰۵)

رابطه (۳)

$$TAccr_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1(1/Assets_{i,t-1}) + \alpha_2 \Delta Rev_{i,t} + \alpha_3 PPE_{i,t} + \alpha_4 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

که در این رابطه TA معرف مجموع ارقام تعهدی است که به صورت رابطه (۴) قابل محاسبه است:

رابطه (۴)

$$TA_{i,t} = (\Delta CA_{i,t} - \Delta CASH_{i,t} - \Delta CL_{i,t} + \Delta STDEBT_{i,t} - DEPN_{i,t})$$

در معادله فوق متغیرها به شرح زیر هستند:

$TA_{i,t}$ = ارقام تعهدی شرکت i در سال t ,

$\Delta CA_{i,t}$ = تغییرات دارایی‌های جاری شرکت i در سال t ,

$\Delta CASH_{i,t}$ = تغییرات وجه نقد شرکت i در سال t ,

$\Delta CL_{i,t}$ = تغییرات بدهی‌های جاری شرکت i در سال t ,

$\Delta STDEBT_{i,t}$ = تغییرات تسهیلات کوتاه مدت یا حصه جاری شرکت

i در سال t ,

$DEPN_{i,t}$ = هزینه استهلاک دارایی‌های مشهود و نامشهود

شرکت i در سال t

$Assets_{i,t-1}$ = دارایی‌های ابتدای دوره شرکت i در سال t ,

$TAccr_{i,t}$ = کل ارقام تعهدی شرکت i در سال t تقسیم بر

دارایی‌های ابتدای دوره،

$\Delta Rev_{i,t}$ = برابر با تغییر سالانه درآمدهای عملیاتی تقسیم بر کل

دارایی‌های ابتدای دور،

$PPE_{i,t}$ = اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات برای شرکت i در سال

t تقسیم بر دارایی‌های ابتدای سال،

$\Delta REV_{i,t}$ = تغییر در درآمد فروش شرکت i بین سال t و t-1
 ΔREC_{t-1} = تغییر در حساب‌های دریافتی شرکت i بین سال t و t-1
 PPE_{it} = ناخالص اموال، ماشین آلات و تجهیزات شرکت i در سال t
 $A_{i,t-1}$ = کل ارزش دفتری دارایی‌های شرکت i در سال t-1
 ε_{it} = اثرات نامشخص عوامل تصادفی
 $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ = پارامترهای برآورد شده شرکت i
 پس از محاسبه پارامترهای $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ از طریق روش حداقل مربعات طبق فرمول ذیل اقلام تعهدی غیر اختیاری (NDA) از طریق رابطه (۹) تعیین می‌شود:
 رابطه (۹)

$$NDA_{i,t} = \alpha_1(1/A_{i,t-1}) + \alpha_2[(\Delta REV_{i,t} - \Delta REC_{t-1})/A_{i,t-1}] + \alpha_3(PPE_{i,t}/A_{i,t-1})$$

و در نهایت اقلام تعهدی اختیاری (DA) پس از تعیین NDA از طریق رابطه (۱۰) محاسبه می‌شود:
 رابطه (۱۰)

$$DA_{i,t} - (TA_{i,t}/A_{i,t-1}) - NDA_{i,t}$$

۴- یافته‌ها

۴-۱- آمار توصیفی

به منظور بررسی مشخصات عمومی متغیرها و تجزیه و تحلیل دقیق آن‌ها، آشنایی با آمار توصیفی مربوط به متغیرها لازم است. کمتر بودن قدر مطلق چولگی و کشیدگی از مقدار ۲ نرمال بودن توزیع دادها را نشان می‌دهد.

باقیمانده‌های ضرب شده در -۱ می‌باشد؛ که، ارزش بیشتر نشان دهنده کیفیت گزارشگری مالی بیشتر است.

کیفیت گزارشگری مالی روش ۵ (مدل جونز تعدیل شده) در مدل تعدیل شده جونز ابتدا اقلام تعهدی با استفاده از رابطه (۷) محاسبه می‌گردد:

$$TA_{t,i} = \Delta CA_{t,i} - \Delta CL_{t,i} - \Delta CASH_{t,i} + \Delta STD_{t,i} - DEP_{t,i}$$

TA = اقلام تعهدی شرکت i در سال t
 $\Delta CA_{t,i}$ = تغییر در دارایی‌های جاری شرکت i بین سال t و t-1
 $\Delta CL_{t,i}$ = تغییر در بدهی‌های جاری شرکت i بین سال t و t-1
 $\Delta CASH_{t,i}$ = تغییر در وجه نقد شرکت i بین سال t و t-1
 $\Delta STD_{t,i}$ = تغییر در حصة جاری بدهی‌های بلندمدت شرکت i بین سال t و t-1
 $DEP_{t,i}$ = هزینه استهلاک شرکت i در سال t
 پس از محاسبه کل اقلام تعهدی، پارامترهای $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ به منظور تعیین اقلام تعهدی غیر اختیاری، از طریق رابطه (۸) برآورد می‌شوند.

رابطه (۸)

$$TA_{i,t}/A_{i,t-1} = \alpha_1(1/A_{i,t-1}) + \alpha_2[(\Delta REV_{i,t} - \Delta REC_{t-1})/A_{i,t-1}] + \alpha_3(PPE_{i,t}/A_{i,t-1}) + \varepsilon_{it}$$

که داریم:

$$TA_{i,t} = \text{کل اقلام تعهدی شرکت i در سال t}$$

جدول شماره (۳) آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	حداقل	حداکثر	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
اهرم مالی	0/541	0/172	0/860	0/170	-0/199	-0/776
ریسک سیستماتیک	0/584	0/052	1/350	0/343	0/345	-0/906
نسبت وجه نقد عملیاتی	0/141	-0/039	0/445	0/123	0/701	-0/168
رشد فروش	0/401	-0/249	1/241	0/364	0/053	-0/522
بازده دارایی	0/141	-0/068	0/353	0/110	0/020	-0/558
لگاریتم طبیعی عمر شرکت	3/078	2/639	3/784	0/312	0/797	0/123
اندازه شرکت	14/807	12/689	19/774	1/293	1/598	3/733
خوش بینی روش اول	0/433	0/000	1/000	0/500	0/276	-1/991
خوش بینی روش دوم	0/017	0/000	1/000	0/129	7/746	10/000
خوش بینی روش سوم	0/450	0/000	1/000	0/502	0/206	-2/026
خوش بینی روش چهارم	0/833	0/000	1/000	0/376	-1/835	1/413
خوش بینی روش پنجم	0/400	0/000	1/000	0/494	0/419	-1/889
کیفیت گزارشگری مالی-روش اول، کو و همکاران	-0/089	-0/244	-0/012	0/058	-0/708	-0/288

متغیر	میانگین	حداقل	حداکثر	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
کیفیت گزارشگری مالی - روش دوم، کوتاری و همکاران	-0/083	-0/362	-0/013	0/072	-1/902	1/974
کیفیت گزارشگری مالی - روش سوم، کازینیک	-0/098	-0/398	-0/006	0/081	-1/568	1/996
کیفیت گزارشگری مالی - روش چهارم، مک نیکولز و استوبن	-0/141	-0/486	-0/010	0/117	-1/153	0/747
کیفیت گزارشگری - روش پنجم مدل جونز	-0/102	-0/375	-0/010	0/083	-1/735	1/668

۴-۲- آمار استنباطی

در این بخش به بررسی فرضیه های پژوهش پرداخته می‌شود. خوش‌بینی مدیریت برای هر یک از شرکت‌ها توسط پنج روش بررسی شده است در این بخش بررسی می‌شود که آیا بین این پنج روش در خوش‌بینی مدیریت تفاوت معناداری وجود دارد. با توجه به اینکه خوش‌بینی مدیریت متغیر کیفی دو سطحی می‌باشد جهت بررسی تفاوت بین این پنج روش از آزمون کوکران استفاده شده است که نتایج آن در جدول زیر آمده است.

جدول شماره (۴) نتایج آزمون کوکران

آماره کوکران	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
87/971	۴	0/000

بر اساس نتایج به دست آمده از آزمون کوکران، آماره آزمون برابر با ۸۷/۹۷۱ و سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد بنابراین می‌توان گفت بین خوش‌بینی مدیریت در روش‌های مختلف تفاوت معنی‌داری وجود دارد. جهت بررسی اینکه بین کدام روش‌ها تفاوت وجود دارد از آزمون مک‌نمار استفاده می‌شود که نتایج آن در جدول ۵ آمده است.

بر اساس نتایج به دست آمده از آزمون مک‌نمار بین روش اول با سوم، اول با پنجم و سوم با پنجم سطح معنی‌داری بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد بنابراین می‌توان گفت بین این روش‌ها در خوش‌بینی مدیریت تفاوت معناداری وجود ندارد. بنابراین روش اول و پنجم خوش‌بینی مدیریت از مدل حذف می‌شود.

کیفیت گزارشگری مالی برای هر یک از شرکت‌ها توسط پنج روش بررسی شده است در این بخش بررسی می‌شود که آیا بین این پنج روش در گزارشگری مالی تفاوت معناداری وجود دارد. با توجه به اینکه کیفیت گزارشگری مالی متغیر کمی می‌باشد جهت بررسی تفاوت بین این پنج روش از آزمون آنالیز واریانس بین آزمودنی‌های آمیخته استفاده شده است که نتایج آن در جدول زیر آمده است.

جدول شماره (۵) نتایج آزمون مک‌نمار

سطح معنی‌داری	آماره آزمون	روش اول و دوم
0/000	13/103	روش اول و سوم
1/000	0/034	روش اول و چهارم
0/000	17/633	روش اول و پنجم
0/791	0/153	روش دوم و سوم
0/000	24/038	روش دوم و چهارم
0/000	47/020	روش دوم و پنجم
0/000	20/765	روش سوم و چهارم
0/000	18/452	روش سوم و پنجم
0/700	0/148	روش چهارم و پنجم
0/000	22/321	روش چهارم و پنجم

جدول شماره (۶) نتایج آزمون Repeated meager

سطح معنی‌داری	درجه آزادی ۲	درجه آزادی ۱	آماره F	آماره آزمون	لامبدای ویلکز
۰/۰۱۶	۵۶	۴	۳/۳۲۰	0/808	

بر اساس نتایج به دست آمده از آزمون، سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد بنابراین می‌توان گفت بین گزارشگری مالی در روش‌های مختلف تفاوت معنی‌داری وجود دارد. جهت بررسی اینکه بین کدام روش‌ها تفاوت وجود دارد از آزمون بن‌فرونی استفاده می‌شود که نتایج آن در جدول زیر آمده است.

جدول شماره (۷) نتایج آزمون بن‌فرونی

سطح معنی‌داری	اختلاف بین میانگین‌ها	روش اول و دوم
1/000	-0/005	روش اول و سوم
1/000	0/009	روش اول و چهارم
0/022	0/053	روش اول و پنجم
1/000	0/014	روش دوم و سوم
1/000	0/015	روش دوم و چهارم
0/024	0/058	روش دوم و پنجم
0/393	0/019	

جدول شماره (۹) تحلیل واریانس مربوط به مدل کیفیت گزارشگری (مک نیکولز و استوبن)

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری
رگرسیون	۱/۴۳۰	10	۰/۱۴۳	۱۲/۳۵۳	۰/۰۰۰
باقیمانده ها	۰/۵۷۹	50	۰/۰۱۲		
مجموع	۲/۰۰۸	60			

با توجه به نتیجه به دست آمده از تحلیل واریانس مشاهده می-شود که آماره آزمون برابر با ۱۲/۳۵۳ و سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ بوده و لذا مدل معنی دار می باشد پس می توان مدل معنی داری بین متغیرهای مستقل و وابسته به دست آورد. نتیجه بررسی معنی داری متغیرهای مستقل در مدل در جدول زیر آمده است.

بر اساس نتایج به دست آمده، مقادیر تفرانس بیشتر از ۰/۱ می باشد بنابراین مشکل هم خطی بین متغیرهای مستقل وجود ندارد. تنها در متغیرهای ریسک سیستماتیک، لگاریتم طبیعی عمر شرکت و اندازه شرکت سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ می باشد بنابراین تنها این متغیرها تاثیر معناداری بر کیفیت گزارشگری (مک نیکولز و استوبن) دارد. حال مدل رگرسیونی بین متغیرهای ریسک سیستماتیک، لگاریتم طبیعی عمر شرکت و اندازه شرکت با کیفیت گزارشگری (مک نیکولز و استوبن) مورد بررسی قرار می گیرد.

جدول شماره (۱۰) بررسی معنی داری متغیرهای مستقل

ضرایب	ضرایب برآورد رگرسیون	خطای استاندارد	ضریب استاندارد	آماره آزمون	سطح معنی داری	آماره تفرانس
اهرم مالی	-0/116	0/102	-0/360	-1/140	0/260	0/158
ریسک سیستماتیک	0/100	0/046	0/369	2/156	0/036	0/197
نسبت وجه نقد عملیاتی	-0/219	0/145	-0/223	-1/508	0/138	0/262
رشد فروش	-0/012	0/052	-0/035	-0/229	0/820	0/249
بازده دارایی	0/256	0/226	0/249	1/133	0/263	0/119
لگاریتم طبیعی عمر شرکت	0/072	0/033	1/216	2/207	0/032	0/119
اندازه شرکت	-0/026	0/009	-2/099	-3/015	0/004	0/112
خوش بینی مدیریت روش دوم	0/140	0/118	0/099	1/188	0/241	0/829
خوش بینی مدیریت روش سوم	-0/015	0/031	-0/056	-0/496	0/622	0/456
خوش بینی مدیریت روش چهارم	0/034	0/042	0/169	0/808	0/423	0/132

اختلاف بین میانگین ها	سطح معنی داری	
0/043	0/219	روش سوم و چهارم
0/004	1/000	روش سوم و پنجم
-0/059	0/057	روش چهارم و پنجم

بر اساس نتایج به دست آمده از آزمون بن فرونی بین روش اول با دوم، اول با سوم، اول با پنجم، دوم با سوم، دوم با پنجم، سوم با چهارم، سوم با پنجم و چهارم با پنجم سطح معنی داری بیشتر از ۰/۰۵ می باشد بنابراین می توان گفت بین این روش ها در کیفیت گزارشگری مالی تفاوت معناداری وجود ندارد. بنابراین روش اول (کو و همکاران)، روش دوم (کوتاری و همکاران) و سوم (کازنیک) کیفیت گزارشگری مالی از مدل حذف می شوند.

جدول شماره (۸) نتایج همبستگی در مدل رگرسیونی

ضریب همبستگی (R)	ضریب تعیین (R ²)	آماره دوربین واتسون
۰/۸۴۴	۰/۷۱۲	۱/۸۹۱

با توجه به نتیجه به دست آمده ضریب تعیین مدل ۰/۷۱۲ است که بیانگر این است که ۷۱/۲ درصد تغییرات کیفیت گزارشگری توسط متغیرهای اهرم مالی، ریسک سیستماتیک، نسبت وجه نقد عملیاتی، رشد فروش، بازده دارایی، لگاریتم طبیعی عمر شرکت، اندازه شرکت پیش بینی می شود. همچنین مقدار آماره دوربین واتسون بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد بنابراین استقلال باقیمانده ها پذیرفته می شود.

جدول شماره (۱۱) نتایج رگرسیون مربوط به تاثیر ریسک سیستماتیک، لگاریتم طبیعی عمر شرکت و اندازه شرکت بر کیفیت گزارشگری (مک نیکولز و استوبن)

متغیرها	R	R2	آماره F	سطح معنی داری	ضرایب برآورد رگرسیون	خطای استاندارد	ضریب استاندارد	T آماره	سطح معنی داری	آماره تترانس
ریسک سیستماتیک	۰/۸۱۷	۰/۶۶۸	۳۸/۲۴۳	۰/۰۰۰	۰/۱۱۵	۰/۰۴۴	۰/۴۲۳	۲/۶۱۸	۰/۰۱۱	۰/۲۲۳
لگاریتم طبیعی عمر شرکت					۰/۰۶۷	۰/۰۳۲	۱/۱۴۱	۲/۰۷۹	۰/۰۴۲	۱۹۱۰/
اندازه شرکت					-۰/۰۲۸	۰/۰۰۷	-۲/۲۸۳	-۳/۸۷۶	۰/۰۰۰	۱۷۱۰/

جدول شماره (۱۳) تحلیل واریانس مربوط به مدل کیفیت گزارشگری

مدل جونز

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی داری
رگرسیون	۰/۷۳۹	۱۰	۰/۰۷۴	۱۲/۵۸۰	۰/۰۰۰
باقیمانده ها	۰/۲۹۴	۵۰	۰/۰۰۶		
مجموع	۱/۰۳۳	۶۰			

جدول شماره (۱۴) بررسی معنی داری متغیرهای مستقل

ضرایب	ضرایب برآورد رگرسیون	خطای استاندارد	ضریب استاندارد	آماره آزمون	سطح معنی داری	آماره تترانس
اهرم مالی	۰/۰۰۵	۰/۰۷۳	۰/۰۲۳	۰/۰۷۳	۰/۹۴۲	۰/۱۵۸
ریسک سیستماتیک	-۰/۰۶۷	۰/۰۳۳	-۰/۳۴۵	-۲/۰۲۸	۰/۰۴۸	۰/۱۹۷
نسبت وجه نقد عملیاتی	۰/۰۲۰	۰/۱۰۴	۰/۰۲۸	۰/۱۸۹	۰/۸۵۱	۰/۲۶۲
رشد فروش	۰/۰۲۹	۰/۰۳۷	۰/۱۱۸	۰/۷۸۵	۰/۴۳۶	۰/۲۴۹
بازده دارایی	-۰/۱۴۸	۰/۱۶۱	-۰/۲۰۱	-۰/۹۲۰	۰/۳۶۲	۰/۱۱۹
لگاریتم طبیعی عمر شرکت	۰/۰۲۳	۰/۰۲۳	۰/۵۴۱	۰/۹۸۸	۰/۳۲۸	۰/۱۱۹
اندازه شرکت	-۰/۰۰۹	۰/۰۰۶	-۰/۹۷۸	-۱/۴۱۴	۰/۱۶۴	۰/۱۱۲
خوش بینی مدیریت دوم	-۰/۲۵۸	۰/۰۸۴	-۰/۲۵۴	-۳/۰۶۲	۰/۰۰۴	۰/۸۲۹
خوش بینی مدیریت سوم	-۰/۰۰۹	۰/۰۲۲	-۰/۰۴۵	-۰/۴۰۵	۰/۶۸۷	۰/۴۵۶
خوش بینی مدیریت	۰/۰۰۸	۰/۰۳۰	۰/۰۵۴	۰/۲۶۱	۰/۷۹۵	۰/۱۳۲

نتایج رگرسیون نشان می‌دهد که ضریب تعیین بین متغیرهای ریسک سیستماتیک، لگاریتم طبیعی عمر شرکت و اندازه شرکت با کیفیت گزارشگری (مک نیکولز و استوبن) برابر با ۰/۶۶۸ است که می‌توان گفت ۶۶/۸ درصد تغییرات کیفیت گزارشگری توسط متغیرهای ریسک سیستماتیک، لگاریتم طبیعی عمر شرکت و اندازه شرکت پیش بینی می‌شود. مدل رگرسیونی میان این متغیرها برابر است با:

(اندازه شرکت) ۰/۰۲۸ - (لگاریتم طبیعی عمر شرکت) ۰/۰۶۷ + (ریسک سیستماتیک) ۰/۱۱۵ = کیفیت گزارشگری (مک نیکولز و استوبن)

جدول شماره (۱۲) نتایج همبستگی در مدل رگرسیونی

ضریب همبستگی (R)	ضریب تعیین (R2)	آماره دوربین واتسون
۰/۸۴۶	۰/۷۱۶	۲/۴۳۷

با توجه به نتیجه به دست آمده ضریب تعیین مدل ۰/۷۱۶ است که بیانگر این است که ۷۱/۶ درصد تغییرات کیفیت گزارشگری مدل جونز توسط متغیرهای اهرم مالی، ریسک سیستماتیک، نسبت وجه نقد عملیاتی، رشد فروش، بازده دارایی، لگاریتم طبیعی عمر شرکت، اندازه شرکت پیش بینی می‌شود. همچنین مقدار آماره دوربین واتسون بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد بنابراین استقلال باقیمانده‌ها پذیرفته می‌شود.

با توجه به نتیجه به دست آمده از تحلیل واریانس مشاهده می‌شود که آماره آزمون برابر با ۱۲/۵۸۰ و سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ بوده و لذا مدل معنی دار می‌باشد پس می‌توان مدل معنی داری بین متغیرهای مستقل و وابسته به دست آورد.

نتیجه بررسی معنی داری متغیرهای مستقل در مدل در جدول ۱۴ آمده است.

روش چهارم					
-----------	--	--	--	--	--

مدیریت روش دوم سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ می باشد بنابراین تنها این متغیرها تاثیر معناداری بر کیفیت گزارشگری مدل جونز دارد. حال مدل رگرسیونی بین متغیرهای ریسک سیستماتیک و خوش بینی مدیریت روش دوم با کیفیت گزارشگری مدل جونز مورد بررسی قرار می گیرد.

بر اساس نتایج به دست آمده، مقادیر تفرانس بیشتر از ۰/۱ می باشد بنابراین مشکل هم خطی بین متغیرهای مستقل وجود ندارد. تنها در متغیرهای ریسک سیستماتیک و خوش بینی

جدول شماره (۱۵) نتایج رگرسیون مربوط به تاثیر ریسک سیستماتیک و خوش بینی مدیریت روش دوم بر کیفیت گزارشگری مدل جونز

متغیرها	R	R2	آماره F	سطح معنی داری	ضرایب بر آورد رگرسیون	خطای استاندارد	ضریب استاندارد	T آماره	سطح معنی داری	آماره تفرانس
ریسک سیستماتیک	۰/۸۱۳	۰/۶۶۱	۵۶/۵۰۳	۰/۰۰۰	-۰/۱۴۶	۰/۰۱۵	-۰/۷۵۱	-۹/۸۰۸	۰	۰/۹۹۸
خوش بینی مدیریت روش دوم					-۰/۲۸۷	۰/۰۷۸	-۰/۲۸۳	-۳/۶۹۵	۰	۰/۹۹۸

نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول تحقیق نشان داد که خوش بینی مدیریت بر کیفیت گزارشگری مالی تاثیر معناداری دارد. در تحلیل این نتایج می توان بیان کرد که کیفیت گزارشگری مالی منجر به شناسایی و اعلام اخبار بد به سهامداران شده و مانع از تداوم اعتماد به نفس بیش از اندازه مدیران و خوش بینی آن ها شده و امکان ارائه راه حل و کاهش هزینه را فراهم می آورد اما مدیران خوش بین، بر اثر تعصبات، بیش از حد خوش بین هستند و به دلیل مغرضانه بودن، به شفاف سازی اطلاعات مالی نمی پردازند که این رفتار ممکن است نتایج معکوسی بر کیفیت گزارشگری مالی داشته باشد (امیری و همکاران، ۱۳۹۷؛ ۱۴۳).

همچنین نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم تحقیق نشان داد که از بین معیار های کیفیت گزارشگری مالی فقط معیار مدل تعدیل شده جونز با خوش بینی مدیریت رابطه معناداری دارد. در تحلیل این نتایج نیز می توان بیان کرد که در شرکت هایی که دارایی ها با نرخ بالاتری نسبت به فروش رشد می کنند مدیران خوش بین نسبت به همتهای خود اقدام به سرمایه گذاری بالاتری می نمایند این مدیران با خوشبینی خالص ارزش فعلی جریان های نقدی را بیش از واقع ارزیابی می نمایند که این عمل سبب خواهد شد تا پروژه های دارای خالص ارزش فعلی منفی، عملکرد نامناسبی را برای شرکت ایجاد و موجب انباشت زیانی شود که در سررسید نمایان خواهد شد؛ این امر منجر به سقوط سهام می گردد (مالمندیر و همکاران، ۲۰۱۱؛ بنملچ و همکاران، ۲۰۱۰). همچنین مدیران خوش بین با توجه به اینکه باورهای ویژه ای دارند در برخورد با اطلاعات منفی، حاضر به تغییر عقیده خود راجع به پروژه های سرمایه گذاری جدید نخواهند بود که این امر ممکن است منجر به عدم موفقیت و سودآوری پایدار نسبت به جریان های نقدی آتی گردد.

نتایج رگرسیون نشان می دهد که ضریب تعیین بین متغیرهای ریسک سیستماتیک و خوش بینی مدیریت روش دوم با کیفیت گزارشگری مدل جونز برابر با ۰/۶۶۱ است که می توان گفت ۶۶/۱ درصد تغییرات کیفیت گزارشگری مدل جونز توسط متغیرهای ریسک سیستماتیک و خوش بینی مدیریت روش دوم پیش بینی می شود. مدل رگرسیونی میان این متغیرها برابر است با:

(خوش بینی مدیریت روش دوم) $0.287 -$ (ریسک سیستماتیک) $-0.146 =$ کیفیت گزارشگری جونز

با توجه به فرضیه های پژوهش، بطور کلی می توان بیان کرد که

خوش بینی مدیریت بر کیفیت گزارشگری مالی تاثیر دارد. از بین معیار های کیفیت گزارشگری مالی فقط معیار مدل تعدیل شده جونز با خوش بینی مدیریت رابطه معناداری دارد.

۵- بحث و نتیجه گیری و پیشنهادها

خوش بینی در گزارشگری مالی نه تنها توسط انگیزه های اقتصادی بوجود می آید، بلکه همانگونه که در ادبیات پژوهش نیز مطرح گردید، با ویژگی ذاتی مدیر شرکت نیز ایجاد شده و در ارتباط است. ضمناً خوش بینی باعث می شود ساختار و محتوای گزارش های مالی نیز تبیین گردد و در نتیجه منجر به کاهش کیفیت اطلاعات در یک سیستم گزارشگری مالی گردد و همچنین با مدیریت ریسک و اصول اندازه گیری آن سازگار نباشد که این موضوع باعث می شود که تصمیم گیری های آگاهانه توسط استفاده کنندگان بیرونی فراهم نگردد.

هدایتی و حاجیه‌ها (۱۳۹۶) بذرافشان و همکاران (۱۳۹۷) خالقی نسب (۱۳۹۶) نیز ارتباط معناداری بین خوش‌بینی مدیران بر ریسک گزارشگری مالی به دست آوردند و همچنین؛ بری استولز و همکاران (۲۰۱۸)، دفونگ و ژانگ^{۲۱} (۲۰۱۴)، کرونس، الیور و استوارت^{۲۲} (۲۰۱۰) دریافتند خوش‌بینی مدیران به کاهش کیفیت گزارشگری مالی منجر شده است. با توجه به نتایج پژوهش پیشنهادهای زیر ارائه شد:

۱- خوش‌بینی مدیران منتج به عدم شفافیت و کیفیت مطلوب گزارشگری مالی می‌شود در نتیجه در این راستا و با توجه به نتایج پژوهش می‌توان با اتخاذ رویکردهای محدودکننده می‌توان خوش‌بینی مدیران را از طریق انتقال سریع‌تر اخبار بد به سهامداران جهت انجام اقدامات اصلاحی کنترل نمود.

۲- با عنایت به نتایج فرضیه‌های پژوهش؛ به سرمایه‌گذاران، تحلیل‌گران مالی، نهادهای قانون‌گذار و مدیران و مسئولان شرکت‌ها پیشنهاد می‌گردد در هنگام اتخاذ تصمیمات سرمایه‌گذاری به ویژگی‌های شخصیتی مدیریتی به‌ویژه خوش‌بینی آن توجه نمایند زیرا که ویژگی‌های مدیریتی مانند خوش‌بینی می‌تواند منجر به تغییر کیفیت گزارشگری مالی گردد و با عنایت به این موضوع که خوش‌بینی مدیریت به‌عنوان یک ویژگی فردی مدیر می‌تواند با تغییر مدیرعامل (به علت متفاوت بودن ویژگی‌های شخصیتی افراد) نیز تغییر کند در نتیجه به روند دوره تصدی مدیرعامل نیز توجه داشته باشند. با توجه به تأثیرگذاری مکانیزم‌های نظام راهبری بر رابطه خوش‌بینی مدیریت و کیفیت گزارشگری مالی، به سرمایه‌گذاران و استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی پیشنهاد می‌شود هنگام ارزیابی یا نظارت بر گزارش‌های مالی به منظور اخذ تصمیمات مناسب جهت سرمایه‌گذاری، به این موضوع توجه کنند.

یادداشت‌ها

- 1 Duellman, S
- 2 Beyer, A., D. Cohen, T. Lys, and B. Walther
- 3 Capps, G., L. Koonce, and K. Petroni
- 4 Chen, I. Ju. & Lin, Sh
- 5 Presley, T.J. Abbott
- 6 Wang, D
- 7 Biddle, G., G. Hillary
- 8 Koussis, N., S. H. Martzoukos
- 9 Guo, Jie Michael, et al
- 10 Imen Tebourbi
- 11 Berry-Stölzle et al
- 12 Hutton, A. P
- 13 Ben-David, I. Graham, J. & Harvey, C
- 14 Scherand, C.M., and Zechman, S.L
- 15 Malmendier, U., and Tate, G
- 16 Koo, D.S., R. Santhosh, and Y. Yong
- 17 Kothari, S., A. Leone, & C. Wasley
- 18 Kasznik, R
- 19 McNichols, M. and Stubben, S
- 20 Jones, J
- 21 DeFond, M., & Zhang, J

فهرست منابع

- * آزاد، رحمت اله، کامیابی یحیی، خلیل پور مهدی (۱۳۹۹) ویژگی‌های رفتاری مدیران و نقدشوندگی سهام پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی (پژوهشنامه حسابداری مالی و حسابرسی): دوره ۱۲، شماره ۴۵ ص ۱۹۱-۲۱۳
- * ۲- امیری، اسماعیل؛ خدای پور، احمد و کامیابی، یحیا (۱۳۹۷) اثر رفتارهای کوتاه‌بینانه و خوش‌بینانه مدیریت بر شفافیت اطلاعات مالی، (پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی): سال هفتم، شماره ۱۳ ص ۱۷۷-۱۴۱
- * ۳- بذرافشان، وجیهه؛ بذرافشان، آمنه و صالحی، مهدی (۱۳۹۷)، بررسی تأثیر خودشیفتگی مدیران بر کیفیت گزارشگری مالی. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۴(۲۵): ۴۵۷-۴۷۸.
- * ۴- حاجیه‌ها زهره، هدایتی قدرت اله (۱۳۹۵) ارتباط بین رفتار (خوش‌بینی) مدیران بر ریسک گزارشگری مالی در بورس اوراق بهادار تهران، کنفرانس جهانی مدیریت، اقتصاد، حسابداری و علوم انسانی در آغاز هزاره سوم
- * ۵- حاجیه‌ها؛ زهره و خراطزاده، محدثه (۱۳۹۳). رابطه فرهنگ‌سازمانی و کاربرد نوآوری‌های حسابداری مدیریت در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. حسابداری مدیریت، ۷(۲۰): ۳۵-۴۸.
- * ۶- حساس‌یگانه، یحیی و حسنی القار، مسعود (۱۳۹۸). " بررسی تأثیر کیفیت گزارشگری مالی بر رابطه بین بیش‌اطمینانی مدیریت و کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار". فصلنامه پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۳۳: ۵۴-۲۵.
- * ۷- حسینی، سید علی، خوئینی، مهین. (۱۳۹۹). مبانی نظری خوش‌بینی مدیران و اندازه‌گیری آن. مطالعات حسابداری و حسابرسی، ۹(۳۳): ۵-۲۴.
- * ۸- چاوشی، کاظم؛ رستگار، محمد؛ میرزایی، محسن (۱۳۹۴)؛ بررسی رابطه اطمینان بیش از حد مدیران و انتخاب سیاست‌های تأمین مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران؛ فصلنامه علمی پژوهشی دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، سال هشتم، شماره ۲۵ ص ۲۹-۴۱.
- * ۹- خالقی‌نسب، احمد (۱۳۹۶). بررسی رابطه بین بیش‌اطمینانی مدیریت و کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات، پایان‌نامه کارشناسی ارشد.

- accomplish your goals? .Kelley School of Business, 53, 269-279.
- * DeFond, M., & Zhang, J. (2014). "A review of archival auditing research". *Journal of Accounting and Economics*. In Press, doi:10.1016/j.jacceco.2014.08.007
- * Duellman, S., Hurwitz, H., & Sun, Y., (2015). Managerial overconfidence and audit fees. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 2(11): 148-165.
- * Guo, Jie Michael, et al. "Managerial overconfidence and M&A performance: evidence from China." *International Journal of Banking, Accounting and Finance* 11.3 (2020): 342-360.
- * Heaton, J. B. (2016). "Managerial optimism and corporate finance", *Financial Management*, 31: 33-45.
- * Imen Tebourbi ,Irene Wei Kiong, Ting Hanh Thi My Le , Qian Long Kweh(2020)R&D investment and future firm performance: The role of managerial overconfidence and government ownership. <https://doi.org/10.1002/mde.3173>
- * Jones, J., 1991, Earnings management during import relief investigations, *Journal of Accounting Research* 29, 193-228.
- * Kasznik, R., (1999), "On the association between voluntary disclosure and earnings management", *Journal of Accounting Research*, Vol. 37, PP. 57-81.
- * Koo, D.S., R. Santhosh, and Y. Yong. (2017). The effect of financial reporting quality on corporate dividend policy, *Review of Accounting studies*.
- * Kothari, S., A. Leone, & C. Wasley, Performance matched discretionary accrual measures. *Journal of Accounting & Economics*, 2005, 163-197
- * Koussis, N., S. H. Martzoukos, and L. Trigeorgis. 2007. Real R&D options with time-to-learn and learning-by-doing. *Annals of Operations Research* 151 (1): 29-55.
- * Malmendier, U., and Tate, G. (2005). Does Overconfidence Affect Corporate Investment? CEO Overconfidence. *European Financial Management*. Vol 11, No 5, Pp 649-659.
- * Malmendier, U., G. Tate, and J. Yan. (2011). Overconfidence and early-life experiences: the effect of managerial traits on corporate financial policies. *The Journal of Finance* 66(5): 1687-1733.
- * McNichols, M. and Stubben, S. (2008). Does earnings management affect firms' investment decisions. *The Accounting Review*, 83, 1571-1603
- * Presley, T.J. Abbott, L.J. (2013). CEO Overconfidence and the Incidence of Financial Restatement. *Advances in Accounting*, 29(1), pp. 74-84.
- * Scherand, C.M., and Zechman, S.L. (2012). Executive Overconfidence and the Slippery Slope to Financial Misreporting. *Journal of Accounting and Economics*, 53(1): 86-107
- * Wang, D. (2006). Founding Family Ownership and Earnings Quality, *Journal of Accounting Research*, 3(44): 619- 656.
- * ۱۰- رشیدی باغی، محسن (۱۳۹۸). نقش کیفیت گزارشگری مالی در تغییر اعتماد به نفس بیش از اندازه مدیران و حق الزحمه حسابرسی. *دانش حسابرسی*. ۱۹ (۷۵): ۲۲۹-۲۵۱
- * ۱۱- صالحی، الله کرم، موسوی، روح الله و مرادی، محمد. (۱۳۹۶). بررسی تأثیر خوشبینی مدیریتی بر حساسیت سرمایه گذار به جریان نقدی. *دانش مالی تحلیل اوراق بهادار*، شماره ۳۹، صص ۶۵-۷۶.
- * ۱۲- کاشانی پور، محمد، قنبری، علی، محمد، بایزیدی انور (۱۳۹۸). بررسی پیامدهای اقتصادی بیش اعتمادی مدیران در شرکت های بورسی پیشرفت های حسابداری دوره یازدهم بهار و تابستان ۱۳۹۸ شماره ۱ (پیاپی ۳/۷۶)
- * ۱۳- موسوی شیری، سید محمود، قدردان، احسان، صالحی آزاد، روژین. (۱۳۹۹). شواهد تجربی از نقش خوش بینی مدیریت بر بازده سهام. *راهبرد مدیریت مالی*، ۸ (۱)، ۱۴۳-۱۶۲.
- * ۱۴- مهرفر، ابوطالب، کاظمی، حسین، رضایی، فرزین. (۱۳۹۹). خوش بینی مدیریت و کیفیت گزارشگری مالی: با تأکید بر نقش تعدیلی مکانیزم های نظام راهبری. *دانش حسابداری مالی*. ۷ (۲)، ۱۷۸-۱۵۵.
- * ۱۵- هدایتی، قدرت اله و حاجی ها، زهره (۱۳۹۶). رابطه بین ابعاد فرهنگی و رفتار (خوش بینی) با ریسک گزارشگری مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *راهبرد مدیریت مالی*، ۵ (۱۶): ۱۱۵-۱۳۲.
- * Berry-Stölzle, T. R., Eastman, E. M. & Xu, J. (2018). CEO Overconfidence and Earnings Management: Evidence from Property-Liability Insurers' Loss Reserves. *North American Actuarial Journal*, 22 (3), 380-404.
- * Beyer, A., D. Cohen, T. Lys, and B. Walther. 2010. The financial reporting environment: Review of the recent literature. *Journal of Accounting and Economics* 50 (2): 296-343
- * Biddle, G., G. Hillary & R. Verdi (2009). How does Financial Reporting Quality Improve Investment Efficiency?, *Journal of Accounting and Economics*, 48:112-138
- * Ben-David, I. Graham, J. & Harvey, C (2012). Managerial overconfidence and corporate policies. Working Paper, Available at: <http://www.nber.org/papers/w13711>.
- * Benmelech, E., E. Kandel, and P. Veronesi. (2010). Stock-based Compensation and CEO (Dis) Incentives. *Quarterly Journal of Economics* 125(4): 1769-1820.
- * Capps, G., L. Koonce, and K. Petroni, (2016). Natural Optimism in Financial Reporting: A State of Mind. *Accounting Horizons* 30 (1) 76-91.
- * Chen, I. Ju. & Lin, Sh. (2012). Will managerial optimism affect the investment efficiency of a firm? 2nd Annual International Conference on Accounting and Finance (AF 2012) , *Procedia Economics and Finance*, 2: 73 - 80.
- * Cravens, K., S., Oliver, E., G., Stewart, J., S., (2010). Can a positive approach to performance evaluation

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 12/ No. 48/ Winter 2024

The natural and motivational optimistic dimensions of managers and its impact on the quality of financial reporting

Aboutaleb Mehrfar

Ph.D Student in Accounting, Department of Accounting, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran

Hossein Kazemi

Assistant Professor, Department of Accounting, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran
(Corresponding Author)

Farzin Rezaei

Associate Professor, Department of Accounting, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran

Abstract

Optimistic views of people about their abilities is one of the most important reasons for the errors that occur between their perception and actual performance. Views that have caused independent functional change and a different effect on actual performance. The purpose of this study is to analyze the relationship between management optimism and financial reporting quality. The present study is applied in terms of purpose and uses a quasi-experimental design and post-event approach.

Financial data and data of this study were extracted from the financial statements of listed companies in Tehran Stock Exchange between 2011-2017. After applying statistical population constraints, 171 companies were selected to test the hypotheses, And the structure analysis method has been used to test the research hypotheses.

The results showed that management optimism has a significant and inverse effect on financial reporting quality. Also, the personality traits of managers have a significant relationship with financial reporting methods, in other words, with increasing management optimism, the quality of reporting decreases.

Keywords: Management Optimism, Financial Reporting Quality, Overconfidence of managers.

